

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 49

Lýsingapriður fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 14. december 1946

Bláðið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

20 árg.

Kongsbóndur og javnaðarhugsjónin.

Við undantak av nøkrum fáum tykjast kongsbóndur yvirhævar at hava fingið ta fatan, at javnaðarmenn eru figgindar av kongsbóndastattinum.

Einki kann vera størri mis-skiljan enn henda fatan kongsbóndanna. Hvussu henda missfatan er komin, er kanska ikki so lætt at siga til fullnar. Men tað er eyðsæð fyri hvørjum manni, at tann ægistasjón, sum av konservativum politiskum grundum er ferd imóti javnaðarflokkinum av Jóanes bónda Patursson og øðrum stórbóndum, eigur sína hevdsskuld í bóndanna stríðshuga móti javnaðarflokkinum.

Tað er rætt, at javnaðarflokkurin hevur haft og hevur tað sum ein aðaltátt í sínum politikki at fáa alla uppdyrkiliga jørð í Føroyum uppdyrkaða, og at tað skal verða skipað soleiðis okkara jørð viðvikjandi, at ognarleysum verður gjørt lætt atkomuligt til uppdyrkingarjorð. Men tá ið vit taka traðarlógina av 1894 fram, siggja vit, at tað longu tá av stjórnandi monnum varð ásaðnað sum eitt samfeligssins krav at gera tað lætt hjá jarðarleysum at fáa jørð, eitt kúfóður tit familjuna.

So státt er tað hugsjónarlaga í hesum føri eingin munur millum javnaðarmenn og teir, ið skaptu traðarlógina. Javnaðarmanna politikkur at fáa jørð til ognarleys fyri at hjálpa teimum til betri og liviligari viðurskifti er einans eitt kraftugt framhald av tankanum, ið liggur í traðarlógini. Okkara mjólkaviðurskifti og trot uppá grønmeti er eisini ein — og tá ið saman um kemur, hin størsta — grundin fyri traðarlógarpolitikkinum.

Men javnaðarmenn eru bara gingnir longri enn nakar annar flokkur í málvisum politikki fyri at fremja jarðarbrúkið. Samanberir flokksins uppskot um størri peningastuðlan og modernað »maskinele« amboð til landbúnaðin. Her er eisini — og serliga — hugsað um tey stórra jarðarbrúkin. Tað er jú soleigis nú, at ringt er at fáa og rinda mannakraft til primitiv landsbrúk. Tað er hetta trótið uppá mannakraft, ið javnaðarmenn vilja beta bóndum og øðrum um við at hjálpa teimum til heilt

modernað amboð, so teir fáa ræktað jørð og haga sín og vinna í úrtøku tað aftur og meira til, ið teir missa við at lata burtur av sínum til jarðaleysar at kultivera.

Tað er sanniliga ikki og hevur ongatíð verið javnaðarmanna mál og ynski, at taka bóndurnar av fótum, Tverturimóti. Javnaðarflokkurin ásaðnar, at nógvir, teir alraflustu, vinna ikki meiri, enn tørvur er á hjá teimum fyri at liva eitt hampaligt og verdugt liv. Teir hava sostatt í ársinntøku ikki nógvt at missa. Men teir kunnu sjálvandi ikki krevja at hava rætt til at tarna uppdyrkan við at nokta hagajørð, sum teir ikki yvirkomu sjálvir at dyrka. Tað er rætt og rimiligt og góður samfelagspolitikkur, at menn, ið hava umstøður og hug at fáast við jarðararbeiði, men sum onga jørð eiga, fáa jørð úr haga at dyrka. Men so er tað eisini eitt rættvíst krav hjá bóndanum til samfelagið, at hann fær endurbót á ein hátt, sum tryggjar honum somu ársinntøku fyri komandi tíðir, serliga um hon ikki er størri enn hvat ið ein borgari hevur rætt at krevja sum verandi neyðugt figgjarliga og á annan hátt. Vit javnaðarmenn siga, at hetta endurgjalds ella viðbótarkrav eigur samfelagið at »honorera«.

Soleiðis kann bóndin, um hann gjølla hugsar javnaðarmannastøðuna íggjenum, finna javnaðarpolitikkin til meiri mun sum sín politikk enn t. d. politikkin teirra, sum bara krevja av bóndanum, at hann skal lata av jørð síni uttan at syrgja fyri, at bóndin við modernaðum amboðum, tryggjaðum selviðurskiftum o. s. fr., verður at sita í líka so tryggum og góðum korum sum nakrantíð.

Samfelagið eigur kongsjorðina, og bóndin er so státt at kalla tann einasti státtur, sum er skipaður samsvarandi ta socialistisku grundhugsjón, ið er, at maður skal tæna samfelagnum samssundis sum hann tenir sínum egnu interessum, og hann skal vera undir samfelagsins umsjón, liva av sínum arbeiði, men á hin bógvin eiga rætt til samfelagsins vørnd og tryggjan fyri at kunna liva væl og rúmliga av sínum arbeiði.

D.

JOEN JACOB DAHL

Aftur ein góður Vábingur er farin við J. J. Dahl. Tey, sum nú eru í bestu árum, minnst tá ið hesin maður starvaðist niðri á Tjødni. Hetta virki, sum so mong onnur, varð rent um koll í tí harða stormi, sum týndi okkara vinnuliv í tredivunum. — J. J. Dahl kom aldri aftur hagar. Ei heldur bróður hansara Tummas Dahl, sum fyri stuttum andaðist í Keypmannahavn.

Hann, ið kendi J. J. Dahl, vil við taksemi minnst henda hjartagóða og hjálpsama mann. Altíð uppá talufót við sínar bygdamenn, interesseraður sum hann var í umstøðum hins einstaka.

Ikki minni var hansara interessa alment sæð. Hann var ein av okkara slóðbrótarom socialt sæð, sum undangongumaður í sjúkrahúsarætlun í Føroyum.

»Vaag Sogns Sygekasse« hevur við J. J. Dahl mist ein av sínum fyrstu, størstu og evnarikastu monnum. Hann eigur æruna av, at »Befordringskassine« í síni tíð varð organiseraður.

Mong eru tey, sum J. J. Dahl hevur hjálpt í tí stilla.

Lyndi hansara var at fara hálga og stillisliga fram.

Hetta sermerkti alt hansara livsyрки.

Hann, ið skrivur hesar reglur, hevur serliga grund til at minnst J. J. Dahl fyri tað stórsinni hann visti í eini tíð, hvar trong kor merktu eitt heim.

— Nú er hann farin. Hansara stilla ferð í Vágs bygð er at enda komin. Vábingar lýsa heiður yvir minnið.

W. S.

Lastvognskoyring

Anton Arge (y)

TH. 443

Okkara sjúkrahúsviðurskifti.

Tað er almanna kunnugt, at sjúkrahúsviðurskifti okkara eru avbera vánalig.

Plásstrotið er kanska tað, sum er tað mest umrædda; men tað eru ennur og óivað líka so avgerðandi faktorar, sum spæla inn, tað talan skal verða um sjúkrahús soleiðis sum tey eiga at vera, fyri á einhvønn hátt at vera tíðarhóskandi.

Vit hava t. d. eitt sjúkrahús á Tveroyri — eitt gamalt ómodernað hús við avoldaðum amboðum. Ikki so frægt, at ein sjómaður t. d. kann verða lýstur íggjenum har.

Sama er tilfelli í Klakksvík, haðani fólk eisini neyðist til Havnar fyri at verða rannsóknar fyri tuberkulasjúku. — Væl eru sjálv húsaviðurskiftini frægari enn á Tveroyri, men alt annað enn góð.

Amtsjúkrahúsið er tíðsvarandi útgerð; men plásstrotið er kroniskt.

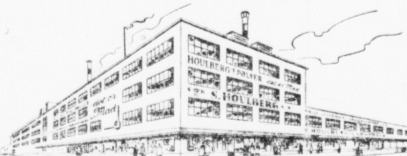
Tað er eitt støðugt problem, hvussu tey, ið har avvarða skulu vanda og dreja sær fyri at greiða tilgongdina av sjúklingum.

Á bróstsjúkrahúsinum í Hóydølum eru umstøðurnar sera vánaligar. Har tørva eini dupult so stór hús fyri at kunna savna allar sjúklingar undir eina lon, istaðin

Vit levera

KJØT-PYLSUR-FLESK
OG KONSERVES

í allar bestu kvalitetum.

Umboð:

Otto Jacobsen

Vestmanna

S. HOULBERG A/S

Fedevare - Pølser - Leverpostej og Konserverfabriker

KØDBYEN

Statskontrol 352

KØBENHAVN